

SZABOLCS

POLITIKAI LAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona.

Egyes szám 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Schlichter Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vasuti-ut 17.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van.

A nemzeti jövő.

A „Szabolcs” részére írta: **Hock János**, országgyűlési képviselő.

A vezér zászlót bontott már, de egyébként is Bánffy Dezső barónak a képviselőházban történt felszólalásai után, szinte felesleges az ujpárt programjának részletes fejtegetése. Különben is Magyarországnak mindig az volt a nagy baja, hogy közléte szónoklati alapokra volt felépítve. Már pedig hiába, szavakkal csupán az ember füle lakik jól, holott cselekednünk, dolgozunk kellene.

A magyar nemzet még bele sem fogott az ő boldogulásának és gazdasági élete kiépítésének munkájába. Mindenkor csak jóhiszemű frázisokkal hagyta magát vezetni, de komoly, alapvetően nemzetalkotó és nemzetfenntartó erős munkát nem végzett. Valóban csodálatos, hogy amíg külföldön annyira ki van fejlődve a közönségben a gazdasági érzék, addig Magyarországon összetett kezekkel állunk s a gazdasági kérdések tekintetében ország-szerte támadó érdeklődést kelteni nem tudunk. Ez az oka annak, hogy nem is fejlődhetett ki az a tökéletes ellenőrzés, amely szükséges ahhoz, hogy a kormány gazdasági politikáját kellő figyelemmel kísérjük. Pedig hát erre égető szükség lenne. A fokozott ellenőrzés ebben a tekintetben

is annál inkább elengedhetlen, mert hiszen mi nem rendelkezhetünk önnállóan, a mi kezünket szorítják a gazdasági közösség kapcsai, sőt mi több, nemcsak a hatáskörök vannak összezavarva, hanem a hatalmi szempont is, mely Magyarország rovására Bécsben székel.

Világosan látjuk, nap-nap után tapasztalhatjuk, hogy Magyarország olyan, mint a mesebeli mostohagyermek, akinek sutban a helye, míg testvérei gondatlanul élvezik az apai, vagy anyai szeretet fényét és melegét. A kiegyezés óta Magyarország is jutott néha-néha bizonyos kegyadományokhoz, de jogos osztalékhoz soha és ha érdekellentét volt a két állam viszonyai között, az a hatalmi szó rendesen úgy döntött, hogy a mi rovásunkra, csak annak a másik elkényeztetett gyermeknek a jussát növelte.

Megérdemeltük-e, rászolgált-e a nemzet valaha az ilyen bánásmódra? Soha. Ez a nemzet dinasztikus. Királyához hű természeténél, alkotmányánál és történelmi hagyományainál fogva, mert hiszen a mi egész állami szervezetünk a királyság intézményén van felépítve. A magyarnemzet olyan támaszt nyújthat egy vele érzésben és gondolkodásban összeforrott nemzeti királyságnak, a melyet a világon sehol sem találunk. Épen azért joggal várhatjuk az uralkodóháztól, hogy érzéseink vele

közösek legyenek. Legyen közös az örömmünk, s osztozzék bánatunkban, mert hiszen a királyság nem lehet más, mint az állami szuveránitás betetőzése és sulypontja, amelyre ráteszi az állam a maga koronáját, vagyis szuverán hatalmának külső jelvényeit.

Az az igazi államférfi, aki legkifejezöbben képes érvényrejuttatni a nemzet és királya közti összhangot. Ilyen igazi államférfi Bánffy Dezső báró. Bánffy azt mondja: Én dinasztikus ember vagyok, de ez nem rontja le az én nemzeti érzésemet. Ellenkezőleg: Én erős királyi házat akarok erős nemzettel, mert egymás nélkül nem is képzelhető e két tényezőnek erőteljes kifejlődése. És ha meg kérdeznék ma a királyt, hogy ki az az ember Magyarországon, aki őszinteségével, igaz szókimondásával az ő bizalmára mindig jogosan igényt tarthat és akiben minden viszonyok között bátran megbizhatnék, — mert az uralkodóház érdekeit mindig a leghelyesebben képviselné, — bizonyára azt mondaná ő felsége: Volt sok szolgám, de egyetlen igaz hívem volt, s ez báró Bánffy Dezső.

És viszont, ha megkérdeznék a nemzetet, a mint rövid idő múlva meg is fogjuk kérdezni mindenütt, — hogy ki az a magyar államférfi, akiben ő bizik és bízhatik is a nemzeti politika erőteljes

T Á R C A.

Amit a holnap hoz.

— Írta: **Porzó. (Dr. Ágai Adolf.)** —

Lenn az utcán hideg szél süvit, itt fenn a szobámban nyájas, marasztó meleg van. Ülök a tűz előtt, s ahogy szítom, azon tűnődöm, mennyire tökéletlen szerszám ez a kályha.

Hogy nem alapult még meg a Vulkáni Hökiaknázó Részvénytársaság, mely a föld méhének izzó tűzét enyhe meleggé lohasztva, csőrendszeren vezetné lakásunkba, mint a vizet s a gázt. A Gellérthegynek vulkáni magjával, az artézi kutak hőjével fűteni lehetne az ország városait, falvait és tanyáit, s tavaszi virulásra serkenteni a fagy alatt megridegült földet; sőt narancs-erdőt fakasztani, mirtus cserjét támasztani ott, ahol a szívós akác küzd a sivó homokkal és bocását le egy-egy fanyar gyökérszálat az amerikai jövevény, a bogárálló venyige. Csak a maga silány valójában mutatkozik ez a hivalkodó csoda-korszak, midőn nem ott s nem akkor bír kedvére eresztetni esőt s szelet, hűvöst, ahol s amikor arra szükség van.

Bizony tökéletlen szerszám ez a kályha s megérdemelné, hogy a rég elfelejtett koppanó sorsára jusson. Pedig mennyi szép ének zengett a kandallóról! (Melynek minálunk kályha a neve.) Ujabban építenek is kandallót az új ebédlöbe, hogy stilszerű legyen. Aztán beállítják a gáz-kemencét, vagy kinevezik kandallóvá a regenerátort s ezzel a talmisággal ismét csuffá tettek egy kedves régi eredetit.

Van amolyan légfűtés is. De ez minden meleg volta mellett hideg. Nem is annyira az egyenletes fűtés szállította életre, mint inkább a szűkre szabott lakásunk szorított rá: kályha ne fogja el a helyet a kondignációs tea-asztal, avagy ama bálvány elől, melynek neve buffet, (Magyarul kredenc.)

Ebben a pillanatban valami megrezzenti az elmémet. Az a kicsi démon, amely önmagunkkal veszejt össze bennünket: az ellenmondás. Hogy mit is kívánom én mindezeket a dolgokat? Megváltotta-e a küzdő embert a gőz, a gáz, a villam? A tudomány magására emelkedett hygiene nem győzi számon tartani az ezerféle bacilust, mely azóta ficánkol csak igazában s mótelyezi meg milliók véréit, amióta felfedezték. Mert, hogy soha azelőtt nem volt annyi nyavalya a világon, mint amióta felismertük a gerjesztőt. Siva-

tag oroszlána, dzsungel tigrise, a Brazília ös rengetegeinek forró zombékjaiból kinyiláló vipera nem irtott ki annyi embert, mint az a parányiság, amelyből százezer tér el akkora helyen, mint a mekkora az én bajuszom szálának az átmetszete.

Gőz-daru és kimarjult váll. Villamos vasut s a fáradság miatt sajtó láb. S még egy csomó ilyen ellentét. S valamennyi meghazudtolja annak a bizonyos haladásnak u. n. áldásait. Sem Edison, sem Cuorie meg nem váltották az emberiséget. Miért is hal meg éhen ugyan-egy pillanatban épp annyi ember, mint amennyi megzabál? Mért, hogy ma még sürűbben, mint azelőtt: akkor ül asztalhoz a tiszta erkölcs, midőn a bűn már okádott.

S mindezt a fonákságot betetőzi a nekiszabadult asszony, aki abban keresi az igazságát, hogy elrugja magától női voltát s beáll a férfi-ember vetélytársának, holott őt az alkotó természet a férfi segítőjének rendelé.

S közben egymás hegyin-hátán rohanak előre a legcsodálatosabb találmányok és fölfedezések: a kőfalat át világító Röntgensugár, a villamos távlatás, a szurok-érből kicsiholt rádium az ő kifogyhatatlan világító és melegítő energiájával, az örök mozgony

**Fekete és színes napernyőkben, női, férfi gallér és nyakken-
dőkben, keztyűkben stb. ujdonságok folyton kaphatók:**

EISLER KÁROLY női-, férfi divat, rövidáru és cipő üzletében
NYIREGYHÁZÁN.

kifejtése tekintetében, — nem a program elfurolásában, hanem az alapelvek lerakásában és következetes végrehajtásában, az a nemzet szintén az mondaná rá: Ez báró Bánffy Dezső!

Valóban, Bánffy Dezsőben szerencsésen olvad össze a nemzete iránt érzett lángoló szeretet, a királylial szemben tartó odaadó tisztelettel. Miként a sas, mely hatalmas szárnycsapásokkal emelkedik a levegőbe, hogy annál biztosabb szemmel választhassa ki az élete fenntartására nélkülözhetlen zsákmányt, s megpillantván azt, tökéletes biztonsággal csap le rá: azonképen Bánffy Dezső báró is felemelkedvén a magasba, a hivatott államférfi szemével választotta ki azokat a feltételeket, amelyek nemzeti létünk fejlesztésére és fenntartására elkerülhetlenül szükségesek.

Hazánk súlyos és nehéz helyzet elé került. Valóságban fordulóponton vagyunk. Miként a csúcsponjtára állított kúp, melyet egy lehelet megingatbat jobbra, vagy balra: épúgy Magyarország sorsa is akként fog eldőlni, hogy helyzetét milyen erők fogják javunkra billenteni.

A Gondviselésnek szerencsés pillanata, hogy ilyenkor előáll egy ellenzéki vezér, aki példát mutat és élére áll annak az ellenzéki mozgalomnak, amely virágokat nem fog ugyan neki teremni, sőt töviseket: működését azonban halhatatlanná teszi!

Az igazi nagyság pedig mindig a jövőért dolgozik.

A civilista vitában sok régi sebet tártak fel és sok régi sérelmet soroltak elő az ellenzéki vezetők. A többség harminc esztendő magatartása, kárhözatos lanyhasága és bűnös meghunyászkodása sokféle oldalról világított meg. Különösen Bánffy báró és Eötvös Károly támadták a Tisza kormánypolitikáját, s a kormány magatartásával okadatolták meg azt, hogy a civilista-törvényjavaslatot nem fogadhatják el. Nyilvánvaló és megdönthetetlen most már, hogy az „Ujpárt” engesztelhetetlen parlamenti ellenzéket fog

képezni, mely semminemű javaslatnál nem paktál a kormánnyal, hanem kiméletlen, folytonos, csüggedetlen, erős és elszánt harcot fog minden időben és ponton a kormány ellen folytatni.

A nyiregyházi kormánypárt is kiadta a jelszót: szervezkedésre és tömörülésre. Meg is tartották az alakuló gyűlést, amikor megválasztották a tisztkart és a végrehajtó bizottságot. Mindenki kapott sarzsit, úgy, hogy közlegény nem maradt egy sem. De még így sem telt ki a létszám, tehát kölcsönkértek az „Ujpárt”-tól néhány tagot.

Az „Ujpárt” eszméi és elvei városunkban napról-napra nagyobb tért hódítanak. Szinte példátlan az az érdeklődés, mely az augusztus 7-iki alakuló gyűlés iránt nyilvánul. Gazdáink, kereskedőink, iparosaink tömegesen sorakoznak az „Ujpárt” zászlója alá, ami természetes is, merthiszen az ő érdekeik felkarolását ilyen határozott alakban és irányban még eddig egyetlen egy politikai párt sem vette fel programjába.

A nemzetiségek és a nyelv-kérdés.

— Irta: Keszler Károly. —

A lehányatlott tizenkilencedik század sokban a magyarság százada volt ugyan, de az hozta létre a nemzetségi kérdést is.

A szabadságharcunk idején oly elfajult küzdelmet és annyi embertelenséget okozott nemzetiségi kérdés, mely a vér legrombolóbb szenvedélyeit kavarta föl, hitünk szerint háttérbe kezd szorulni, mert elveszti lábait alól azon talajt, melyen tenyészett s az észszerűbb politika lehetlenné teszi, hogy hazánkban élő, idegen nyelvet beszélő s idegenül érző néptörödékek, az őket semmiképpen meg nem illeto főktelenséggel — mert szabadságnak nem mondhatjuk — az ország kárával terjeszték minden jogos és méltányos alapot nélkülöző aspirációikat és a haza érdekével homlokegyenest ellenkező oly célok elérésére törekedjenek, melyek ezer esztendőig nem jutottak senkinek eszébe s hogy a török dúlás után hazánkba telepített szláv és germán népek a nekik ajándékozott földért és jogokért hálából ellenünk agyarkodjanak, könyhullatások közt panaszkodjanak, vagy tomboló indulatokkal küzdjenek ellenünk, azt

és a — halhatatlanság, az Andreⁿ, amely új életre költi a merev holtat. Már most még csak a Marsbeliekkel értsük meg egymást — azután se biblia, se miatyánk, a magunk izlése szerint rendezzük be örökéletünket, ami nem lesz egyéb, mint a végtelenbe nyuló folytatása a jelennek, minden ő édes megszokásaival.

De még itt sincsen vége a csodáknak. Mr. Lumineux — omen et nomen — a camera obscura fehér lapjára vetődött utcát minden mozgó emberestül s állatostul, a vidéket, az eget az ő csillagaival a maga színeiben és ragyogásában akarja oda rögzíteni. Rögzített is már belőle egy darabot. A maga valóságában láttam ezt a szép creol leányt, aki elomolva a zsölyében, szinte pihegni látzott s kebelén a rózsa megrezdült és illatozott.

És int már a psychographus is, aki röntgeni alapon neki szögezi az ő kérlelhetetlen csövét az én becses fejemnek s le fényképirja belőle az én sanyaru pár gondolatomat. Lelkemnek minden gerjedéseit, féltett gyöngyszemeit kiszedi belőlem, mint kuglófból a mazsolaszemet. Mi lesz a világból? Mikor mosolyogva s áradó örömszóval köszöntöm a látogatómat: ő a psychographionjával azt olvassa ki az agyamból,

hogy: „Vitt volna el az ördög!” Mit alkalmatlankodik ez a majom akkor, mikor épp méregetek magamban valamely vitás jogesetet? Bankot, vigjátékot, kölcsönt?

Edward Lytton Bulwer (aki a „Gépek köztársasága” címen irt egy igen elmés elbeszélést) és Jules Verne nem tudnak; és dr. Jókai Mór pedig nem tudott, kitalálni olyan jövő század csodáját, hogy azt valamely nyughatatlan ifju technikus elme valóra váltani ne igyekezze. Problema nem lehet oly hóbortos, vakmerő, istenkisértő, hogy az ujkor tudósa, fölényesen mosolyogva, ne készsülne megoldani.

Hol van már a nyolcvan nap alatt megkerülhető föld, mikor The. Cook és Ta. hatvan nap alatt keritik meg azt velem. A villámmal s a napsugárral való irás és a légi repülés után: tréfa már a víz alatt akár a tenger fenekére furakodnunk; színházi estét, hangversenyt a pamlagon elnyulva, szivar mellett élveznünk; saját szavunkat hengerre göngyölitennünk, hogy a dédunoka is megértse belőle: istenben boldogult, érdemes emlékezetű dédapja milyen kulcs szerint káromkodott? Bassusban-e vagy tenorban? És mindez blictrissimum ahhoz képest, hogy én nem sokára teleoptofonon fogok az én Gányó Laci pajtásommal találkozni színről-

állítva s azzal áltatván önmagukat, hogy hajdan, ezer esztendő előtt az ő őseik birták ezt a földet.

Valóban csudálkozunk kell a vakmerőségen, melylyel ilyesmit állítani lehet. Mert tudjuk ugyan, hogy Árpád bejöttkor laktak Magyarországon szláv népek; de azt is tudjuk, hogy az alföldi tótok, szerbek és svábok csak két század óta birják azt a földet, a török kitakarodásától fogva, melyet akkor mintegy ajándéku kaptak.

Ezek után nagy ideje, hogy végét vessék a jellemükre fényt éppen nem árasztó hálátlan, hazafiatlanságnak mondható szerepnek.

Hogy a mult évtizedekben oly mélyre ható következményei lehettek a nemzetiségi kérdések felvetésének, azt a magyar nép elismerésre méltó türelmességének és szabad-elvűségének s a kormányok gyöngeségének kell tulajdonítani. S ennek dacára „séreimekről” panaszkodtak a nemzetiségek.

De hála az égnek, a nyelvi kérdések lassan-lassan elvesztik élüket, az idegen ajku nemzetiségek nagy része nemzetünk felé hajlik, hozzá simul, elsajátítja nyelvünket és csak tartós békére van szükségünk, hogy sokkal erősebbek legyünk, mint valaha voltunk.

Mert nézzünk csak körül! A kisebb-nagyobb német (s a felvidéki vagy alföldi tót) városok, s a magyarsággal érintkező falvak lakossága szemlátomást magyarosodik. Sőt az alvidéken kétszáz év óta letelepült szerbek is, kiket Csernovits Arzén püspök vezérelt oda, szintén szemlátomást magyarosodnak. Mindenütt csak örvendetes haladást lehet tapasztalni e téren, s ha mindazokat a törvényeket, melyek a magyar nyelv érdekében érvényesek, végre is hajtánák a kellő erélylyel, akkor még többre mehattünk volna.

Valóban nyelvünket többé nem kell mitől féltennünk. De azért még mindig kettőzött erővel és buzgalommal kell hatni és teani mindazon a téren, a melyen csak lehet.

Mi sem lehet jótékonyabb hatással a magyar társadalomra nézve, mint nyelv-egység, mely a nemzetiségi ellentéteket is megszünteti, gondolkozásban és hazaszereteten egyaránt egységessé tenné a magyar társadalmat.

Vagy meg nem dobban most is, bármily idegennek képzelje magát valaki e hazában, a szíve, ha arra az időre gondol, mikor e

szinre, hangról-hangra — pedig vagy 10,000 kilométerre esünk egymástól. Hallani és látni fogom az én Lacimat a jó fiut! Hogy elagarázta, elkurizálta, elkártyázta, elpuskázta s elhazafiaskodta apai örökét, messze Amerikában (Ordiban-Creck, Msschssts) egy — különlegességnak, a magyar módra savanyított kovászos-uborka-konservnek szerez most bő keletet.

Még csak a táv-izközlő van hátra, hogy a new-yorki Delmonicónak híres menüjét itthon dróton élvezzük. — És ki csudálkozna még a Kurt Lassivitz pädagogiáján, amelynek egyik avatott hirdetője 1920-ban az agyvelő lobusai szerint műveli a gyermeki elmét? És ugyanakkor tapsolunk majd annak a jeles művésznek, aki tüzzel és lendülettel fogja igazgatni a jószág egy Beethovenének „Panodor” című illat-symphoniáját.

Quo vadimus? Hová hajtjuk még boldondjában.

Ebben a percben bepörög a Juci s egy idegen urnak a névjegyét hozza be a tálcán:

MYNHEER LUCIANUS FAUSTUS
LÜBBERT VAN DE BROGH
Inventor
VYKERDAM

Az idény előre haladottságánál fogva napernyők leszállított áron, továbbá a legujabb ruhadíszek, csipkegallérok, övek, stb. nagy választékban kapható

Kohn Ignác

női, férfi-divatáru üzletében, városház palota.

hazának minden polgára, szláv, román, német és magyar egyképpen lelkesülve, egy zászló alá sorakozott, melyen a „Pro Deo et libertate — Istenért és a szabadságért” szavak voltak fölírva? Vagy nincs közöttünk most is a száműzött Rákóczy szelleme, mely e nemzetet, amely minden fiát gondolkodásban, érületben, hazafiságban és hazaszeretében egyesítené?

Erősen hisszük és akarjuk hinni, hogy eljön az idő, mikor sem nemzetiségi, sem nyelvi kérdések a polgárok nyugalmát hazánkban zavarni többé nem fogják.

A kövezetvám.

A nyiregyházi kövezetvám szedésének joga, ez évi december 31-én lejár. Ezen, a helybeli kereskedelemre és iparra nézve oly fontos kérdést, — jól lehet életbe vágó — a helybeli iparosok és kereskedők teljesen elhanyagolták. A kövezetvám ügyében Sándor Mórícz igazgató alanti beadványt terjesztette, a nyiregyházi terménycsarnok, valamint a kereskedő társulat választmányához, a honnan azt átvettük:

Tisztelt Választmány!

Négy évvel ezelőtt Nyiregyháza városának képviselő testülete figyelembe nem véve lakosainak közvetett érdekeit, csak a látszólagos jövedelemre fektetve súlyt, a községi kövezetvám szedést határozta el és eltekintve attól, hogy az egyes vámdíj tételeket magasra tette, mely által a kereskedelmi és iparos osztályra, a vevő közönségre alig áthárítható nagy terhet rakott; még azt a hallatlan túlkapást is elkövette, hogy nemcsak a behozott áruk után határozta a kövezetvám szedését; de a kereskedők és iparosok által elszállított áruk után is, noha ilyen kövezeti vámszedés az egész monarchiában eddig sehol sem engedélyeztetett, sőt az állam a más országokba kiszállított áruktól sem szed kiviteli vámot, de egyes cikkek után kiviteli prémiumot fizet, mivel kereskedelmének és iparának nem akadályokat akar emelni, de kivitelre serkenteni, saját az állam jól felfogott érdekében is akarja az arra hivatottakat. Csak Nyiregyháza városa emel kinaí talat kereskedelmének és iparának, csökkenteni jó akaratú tájékozatlansággal a kivitelét és adófizetőképességét. Mert a mostani formában fennálló kövezetivámszedés a város ipa-

rát és kereskedelmét bénítja és így az adó alanyát csonkítja meg.

Annak idején a ministerium, mivel azon érdekelték — akik a városi képviselő testületben ellene felszólalhattak volna, esetleg megfellebbezhetők volna — kifogást nem tettek, az akkor hanyag vezetés alatt állott debreceni kereskedelmi és iparkamara figyelemztetés hiányában pedig véleményezte; az engedélyt megadta.

És így történt, hogy még az országban hivatalosan és nem hivatalosan folyton azon tanácskoztak, hogy lehetne a kereskedelmet és ipart emelni Nyiregyháza város kövezetvámszedése által a helyi kereskedelmet és ipart vissza fejlesztette. — Mióta a magas kövezetvám életbe lépett, azóta a forgalom Nyiregyházáról elterelődött; és emelkedett a szomszéd községek kereskedelmi forgalma. Egyrészt, mivel a tengelyen való fuvarozás, a magas kövezetvám és az ezzel járó zaklatás által eltereltetik városunktól, másrészt a kétszeres vám fizetés által megdrágítatik az áru, mert a tengelyen beszállított áru, a vasuton való továbbítás alkalmából újra kövezetvám alá esik, a tengelyen szállító olyan helyeket keres fel a vidéken hol azon terhektől mentesen közlekedhetik, értékesítheti áruját és szerezheti be szükségletét. Hogy ez mit jelent egy város általános forgalmára, ahhoz nem kell további magyarázat.

A legjobban azonban az ugynevezett nagybani ipart és kereskedelmet érinti ezen áldatlan rendszer. Mert más helyen a kikészítés céljából behozott áruk vámmentesek szoktak lenni, Nyiregyházán a behozott áruk magas kövezeti vámmal sújtatnak, a kivitel pedig ugyszólván lehetetlené tették, mert az elszállítás alá kerülő árut újra ugyanoly kövezetvámmal terhelik, mint a behozattal alkalmából vagyis egy rókáról két bört huz Nyiregyháza városa.

A nélkül, hogy a kövezetvám magas tételeit össze hasonlitanám más magyarországi városok kövezetvám díjtételeivel, hol is annak túl magas volta tűnnék ki, áttérek beadványom tulajdonképeni céljára:

Tisztelt Választmány!

A kövezetvám szedési joga f. évi december hó 31-én megszűnik. Nyiregyháza városa, mondhatnám kerülve a nagyobb nyilvánosságot sértően mellőzve a legjobban érdekeltet: az iparosokat és kereskedőket, azoknak képviselőtét, talán számítva a városi képviselő-

testület kereskedő és iparos tagjainak indolentiájára is, a városi képviselőtestülettel egy határozatot fogadtatott el, melyben felkértek keresk. minister, hogy ez év dec. 1-én lejárá kövezetvám szedési jogát 20 évre hosszabbítsa meg, a jelenlegi díjtételeket pedig 5 évre változatlanul tartsa fenn. Ezen határozat ki is hirdettetett egy tenyérnyi nagyságu papírra írva a városháza kapuja alatt — ugyszólván suttyomban, a helyi lapoknak tudomására nem hozták közlés végett, (mint más sokkal kisebb jelentéssű ügyet teszik) a mint az ügy fontossága megérdemelte volna, az érdekelt körök testületeinél publikálták volna, így aztán megtörtént, hogy tudomás hiány miatt a felebbezésre engedett idő lejárván, az észrevétel nélkül jutott az illetékes helyre.

Mindezeket előre bocsátva, indítványozom, határozza el a tisztelt választmány, hogy a nyiregyházi kereskedelmet és ipart további nagy veszélylyel fenyegető városi képviselő testület túlkapása ellen actiót indít és e célból a kereskedő és ipartestületeket egy közös értekezletre hívja, hogy a további teendők iránt intézkedését megtehesse.

A polgári leányiskola 1903—4. tanéve.*)

(A jövő iskolaévre vonatkozó tudnivalók ismertetésével.)

A „Szabolcs” felelős szerkesztője engem, mint a lap tanügyi munkatársát bizott meg a mult iskolaév ismertetésével. A midőn ezen megtisztelő megbízásnak eleget teszek, legelőször is azon meggyőződésemmek adok kifejezést, hogy a tanítással foglalkozók, — tehát: a tanárok és tanítók, — a legfárasztóbb és leghálátlanabb munkát végzik.

A szülők nagy része, (tisztélet a kivételnek) sokszor félre érti őket és ha a tanuló rossz osztályzatot kap, azt a tanítást végző terhére tudják be, mivel a szüle szerint a tanuló vagy meg nem érdemelte azt, vagy ha megérdemelte, azért tud keveset, mert az iskolában keveset foglalkoztak vele. Ha pedig a tanuló kitünő osztályzatot kapott, ezt nem szokták a tanító fáradságos és önzetlen munkájának betudni, hanem ez már a tanuló érdeme, mivel tanult és tud. Ne feledjük

*) Lapunk mult számából helyszüke miatt maradt ki. Utalok az ujdonság rovatban olvasható Értesítésre is. Szerk.

— Miféle? — kérdém Jucit a névjegyet forgatva.

— Papfélének látszik, mert olyan paposan kinéz, — feleli a leány.

— Tán kinézer s magát jött megkérni. No, bocsássa be!

Juci kisső megilletődve suhogott ki a szobából, ahová egy pillanattal később egy gondosan beretvált, piros arcú, köpcös úri ember lépett be. Hosszu sűrű fehér haja hátra omlott, apró kék szeme aranyfoglalatu szemüvegen pislogott felém. ajkán a művelt ember nyájas mosolya.

Kérdezni fog uram. — szól választékos angol nyelven —, miért éppen önnél kötöttem ki? Önt az én elhalt mesterem és pártfogóm, a nagy Cornelius Donders, sokat emlegette előttem, mivel hogy ismerte szándékomat: Magyarországon terjeszteni találmányaimat és fölfedezéseimet. Immunis talajra, szüz országra van szükségem ezek terjesztése végett, mielőtt az Edison-Röntgen-Currie-Részvény-Társaság az ő szerencsétlen inventióikkal elárasztja. Ime uram: a németalföldi országos statisztikai hivatal legujabb kimutatása, melynek egyik adata szerint a most lefolyt 1903-ik évben csak a telefonintézmény magáiban Amsterdamban, Hágá-

ban és Utrechtben 426 örültet szolgáltatott a különféle ideg-gyógyintézetekbe.

— Foglaljon helyet, uram. Örömmel álok szolgálatára. (E. m. a. f.!)

Az én látogatóm rejtelmesen mosolygott. Nyilván a psychographionjával kiolvasta belőlem, hogy voltaképpen milyen érzelmekkel viseltetem irányában. De hát business is business, és így folytatá:

— Lássá uram, a világ már a tönk szélére jutott. Minden harmadik ember az Ibsen és Lombroso örökével van megterhelve. — Megoldatlan enigmákban keresi az igazságot. Turkál a sötétségben s elnevezi az egyetlen világosságnak; hónaljig vájkál a büzben s ezt valja a valóság kisugárzatának. Gyanus előtte a józanság s beszél az egészség járványáról. Én ennek a nyavalyás nemzedéknek a meggyógyítására törekszem. Azt akarom, hogy józagnak ismerje a rózsát, édesnek a dalt, szomorunak a halált s boldogitónak az élet aranyos derűjét. Hogy ne a köszén moslékjából érezze ki a rezeda illatát, ne a szétmarcangolt hangnemek közt elvérző, vonagló töredékekben ismerjen rá a melódiára, ne az oda suhintott festék-gubancokban a színnek és vonalnak örök szépségeit, és ne a feltámasztott halottban keresse az életet.

— És milyen eszközei vannak e végre? — kérdezém.

— Hiszen ez az éppen uram, amiről szólni akarok... S óvatosan körültekintve, suttogvást folytatá: Az én találmányaim kiterjednek minden életkorra s az emberiség minden osztályára. Vallás, tudomány, költészet, művészet, politika, társadalom, szóval az életnek minden megnyilatkozása, az emberi elmének minden szerzeménye más-más mederbe terelődik. Erkölc, hajlam, szokás mind új irányt vált.

— Példákat, uram, példákat! — kiáltám szorongva.

— J'y szus, monsieur. Tehát: vallja meg, uram, hogy megunta a mai utazásnak a módját. Egyelőre a szárazföldi utazásról szölok. Agyát ugy-e bár megrengetik a vasuti kocsik lökései; utálja a kónszagu füstnek betolakodását minden résen; ne tagadja, hogy a táviró-rudak porcellán gombjai között kifesztet vas-fonalak föl- s aláhulámzása megszedíti agyát, s hogy az állomások lázasan csilingelő jelzői ráncigálják az idegszálaikat. A bicikli gyerek-sportját mellőzve, az automobil ádáz rohanásait csak nem tekinti élvezetnek? Az én találmányom uram, végét veti, ezeknek a borzalmaknak. Uram, képzeljen egy járművet, amely elé e célra idomi-

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól, mint hathatós szer-

Sirolin bajainál ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen láb- badozóknál influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a

köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4. — kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alanti céggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basei (Svájcz.)

azonban, hogy a tanárok és tanítók kezébe van letéve a nemzet jövője és az iskolában tanultak a tanulók gondolkodás menetét egész életükön át irányítják.

A haza iránt lelkesülni tudó tanító csakis jó hazafiakat nevel. Aki büszkeséggel tekint vissza hazánk ezeréves múltjára, aki örömmel látja a jelenben a magyar nemzeti érzés felújítását és aki bizalommal tekint a fáradságos munkát ígérő jövő elé, — az lelkesül maga és tudja hallgatóit is lelkesíteni. Különösen szép hivatás vár ezen a téren is — a nevelésre.

Ha hazánk múltjára vissza tekintünk a férfihősiesség mellett mindig ott látjuk a nőknek a haza iránti hűségét is.

A bujdosók szenvedéseiben a gyengébb szervezetű, de erős szívé magyarnok is osztoztak. Az elnyomatás sötét korszakában a bizalmat, a hitet a nők tartották ébren. A közelgő veszélyt a nők éles észlelőtehetsége hamarabb vette észre, mint a férfié. Volt idő, a midőn a nők kardot kötöttek és küzdöttek imádott hazánkért. Szóval a férfiak hazaszeretét a nők hazafiassága egészítette ki és ezek együtt védték meg hazánkat ezer és ezer veszély között.

Napjainkban azonban, külföldről jött rossz szokás utánzásaként erősen hódít a „nemzetkőziség.”

Magyarországon is a nők egy részénél (dicsérettel legyen azonban mondván, hogy csak a kisebbségénél) azt tekintik ma már az előkellőség mértékéül, hogy ha párisi ruhát viselhetnek, idegen nyelvű könyveket olvashatnak, idegen szerzők szerzeményeit zongorázhatják, külföldi fürdőt látogathatnak stb. Feledik azt, hogy ezen áramlat veszélyesebb a mult egyik-másik háborujánál, mert vele a magyar ipart, az ország fennállásának egyik oszlopát teszik tönkre. A tiszta haszon külföldre vándorol és a Magyarország szegényebb tételével a külföldet gazdagabbítják. Remélem azonban, hogy ez a betegség bár erősen ragályos is, csak muló baj. *Nőink belátják rövidesen viselkedésüknek helytelenségét és most, a midőn a férfiak a magyar érdekek védelmében bontanak zászlót, ők is a magyar érdekek védelmében fogják lenni örömeiket és száműzni fogják azt, ami külföldi.* Ezen a téren azonban sokat várunk a neveléstől és hisszük, hogy a polgári leányiskola tantestülete, mint eddig, ugy ez után is gondot fog fordítani arra, hogy ne divatbábokat, hanem lelkes honleányokat neveljen. A szülők is sokat tehetnek a helyzet javítására, ne en-

gedjék leányaikat a veszélyes áramlat által elsodortatni, hanem neveljenek belőlük jó gazdasszonyokat, mert a mai helyzet következtében a magyar gazdasszonyok jó hírűvé is tűnő félben van.

* * *

Az értesítőt dr. Vilt György kir. tanfelügyelő remek nyelvezetű és a „Költészet”-ről írott munkája vezeti be, melyet az iskola ünnepén, folyó évi május hó 10-én olvasott fel. Ezt követi az igazgatónőnek a mult iskola év történetéről szóló gazdag tartalmu ismertetése. A lefolyt iskolaév a 24-ik volt. Az I-ső osztályba 70, II-ikbe 68, III-ikbe 45, IV-ikbe 31 tanuló járt. A magántanulók száma 20-at tett ki. Az iskola tulzsuffoltsága miatt a tanárok tul voltak terhelve, akik azonban dicséretet érdemlő buzgósággal igyekeztek a fokozott kivánalomnak eleget tenni. Az iskola a szokásos iskola ünnepeket megtartotta. A növendékek magaviselete kielégítőnek van minősítve. A reformáció emlékünnepén dr. Bartók Jenő tartott remek beszédet. Október 17-én, Deák Ferencz 100-ik szül. évfordulóján dr. Vietórisz József tartott tüzes szónoklatot. November hó 19-én gyászünnepélyt rendezett az iskola, a midőn Magyarország Nagyszonyának, boldog emlékü Erzsébet királynénknak emlékezetét ujitották fel. Március hó 15-én kitünően sikerült iskola ünnepélyt rendeztek a növendékek a színházban. Március hó 24-én Siegmeth Károly a Kárpát-egyesület alelnöke tartott előadást, melynek bevételét Siegmeth a „Kirándulási alap” javára engedte át. Az egészségi állapot jó volt. Az iskolát gyász is érte, a menyiben dr. Eördögh Dezső tanfelügyelő és Horváth István iskolaszéki aljegyző s ezeken kívül Sándor Margit növendék is elhalt. Iskolalátogatásból bőven volt része az intézetnek. Az önképző kör 45 tagból állott és elnökül dr. Vietórisz Józsefet, jegyzőül Marsalkó Margitot, pénztárossá pedig Cipszer Annát választotta. A könyvtár 416 kötettel szaporodott. Tandij elengedésben 53-an részesítettek. A növendékek több izben gyűjtöttek jótékony célra. Az évvégén Cipszer Anna 11, Rektor Mariska 25, Csonka Irén 50, Róth Irén pedig 50 korona jutalomban részesült. Rajtuk kívül sokan kaptak könyveket ajándékba. *Felemlítjük itt, hogy rendkívül kevés alapítvány van az intézetnél és felhívjuk erre a nagyközönség, a pénzintézetek és hatóságok figyelmét.* Bármely intézettel csak ugy várhatunk jó eredményt, ha azt a nagy közönség anyagilag is támogatja. Az évváró ünnep június hó 25-én, nagyszámú és

diszes közönség jelenlétében folyt le, melynek lefolyását lapunk már ismertette. A közvetlen felügyeletet az iskolaszék gyakorolja, amely Porubszky Pál elnöklete alatt 23 tagból áll. Ezek ismertetése után következnek a tanárok neveinek felsorolása. A mult iskola évben 12-en tanítottak és többen adtak köztük heti 20 óránál is többet. Az elvégzett tananyag a tantervvel összhangban van és nagysága elismerést érdemel.

A javító vizsgálat engedélyezéséért a kérvények az igazgatónőhöz folyó évi aug. hó 15-ig nyújthatók be, melyek augusztus hó 31-én tartatnak meg. A tanulókat szeptember hó 1—4-én veszik fel. Ugyanazon hó 5-én nyitattik meg az iskola. A tandij egész évre 40 korona, melyhez 2 korona beiratási és 2 korona könyvtár-dij is jár még. A felvételért 10 évet betöltöttek szülei folyamodhatnak. A beiratásnál fel kell mutatni a keresztlevelet, újraoltási bizonyítványt és a IV-ik elemi osztály elvégzéséről szóló iskolai bizonyítványt. Az iskolával leány-internátus is van kapcsolatban, melyről, valamint az iskolára vonatkozó bővebb tudnivalókról készséggel ad felvilágosítást az intézet igazgatósa.

* * *

Ezekben ismertetem röviden az iskola mult tanévét. A midőn az elvégzett tananyag nagysága és az értesítő gondos összeállítása felett elismerésemet kifejezem, felemlitem azt is, hogy az értesítő értékét nagyban emeli az, hogy sajtóhibáktól mentes. Az intézet vezetősége annyira ment az óvatossággal, hogy figyelemmel volt még arra is, hogy az egyes i betűk, hosszú vagy rövid i-vel legyenek nyomtatva. Kénytelen vagyok azonban azt az igazgatónőnek figyelmébe ajánlani, hogy a mai fejlett világban már a „gyorsaság nem boszorkányság.” Az évváró vizsga még a mult hó 25-én tartatott meg és az értesítők szétküldését csak folyó hó 9-én kezdték meg. A polgári leányiskolájához hasonló értesítőket pedig — melyekben a tanulók osztályzata nincs kitéve, — az évváró vizsga előtt olyan időben lehet adni nyomdába, hogy az az évváró ünnepre is elkészülhet.

Agglegény.

Ujitások a távirónál.

Nagyon fontos és kedvező ujitásokat léptetett életbe a napokban a kereskedelemügyi minister, melyeknek főbb rendelkezéseit a következőkben ismertetjük:

tott, egy, két, vagy négy ló van fogva. Nevezük el ezt a járművet csézának, vagy hintónak. A rossz időjárás ellen van neki fedele. Tiszta időben az ernyője lebecsátható s ön ott megveti magát a hintó szögletében, míg a jól nevelt állatok szapora ügetésben haladnak, élvezi a messze kéklő hegyet, a csörgedező patak mentén virágzó mezőt, a sűrű erdőt, a fénylő eget és felhőinek játékát s szivja a fűszeres levegőt. Az utba ejtett fogadóban, míg a hű állatokat megabrákolják, ön is kedvére megebédel s folytatja a vidám utazást akkor, amidőn tetszik. Semmi második, semmi harmadik csengetés, semmi zaklató fütty. Semmi kihajlási tilalom, semmi kártérítési intés, sem vész jelző.

— Gyönyörű! — mondám lelkesedve. — Ideális utazás! De hiszen ez utópia!

Mynheer Luciann Faustus Lübbert Van de Brogh tagadólag rázta a fejét.

— Nem oly kivihetetlen mint, mint gondolja. Engedje, hogy második találmányomról szóljak. A haladás — már mint az, amit a mult század végének hivalgó fiai annak szerettek nevezni — s a velejáró új foglalkozások és mesterségek csak a betegségek számát szaporították. Szembaj is huszszal van több, mint volt a mult század elején. Az órás, a könyvkötő specialis szembaja

mellé most a mindnyájunk szembaja sorakozik. Ezt a kegyetlen világító szerek sokasága, főképen annak a Bremer-lámpásnak brutális fénye okozza. A petróleum, bűzét hagyján, robbanós és erősen ránk füt. A gáz lángnak görcsös vonaglása idejekorán megvénti a szemet, a teke mediumait már a gyermeknél zavarja meg. Ezt az állapotot növeli az apró betű, melylyel az újabb könyv és lap tele van hintve. S egyszerre, uram: tornyon, utcasarkon, előtünk, felettünk, alattunk és körülöttünk sisteregve gyul ki a villamos tüzek szemfényvesztő tündöklése. Éjjel is sötét üveggel az orrunkon botorkálunk már dolgaink után. Ezek a fénykülömbözetek köre fordítva, megrendítenék egy jeges medvének is az egészségét.

— Nos uram? Nos, nos, nos? — sürgetém a professzor urat. — És mi következnek mindebből?

— Mi egyéb, mint az, hogy más világító testről gondoskodunk. Van egy növény a brassica napud olcifeva — Magyarországon repce néven fordul elő — melyet eredeti hivatásától elterelve, istenverte gépek olajozására fordítanak. Voltaképen rendeltetése pedig az, hogy világítson. Fénye nyugodt, egyenletes és soha még szét nem vetette a tartóját. E találmányom, megvagyok felőle

győződve, rövid időn megfogja hódítani az egész művelt világot. Gyerünk tovább! Hányszor tapasztalja bosszusan uraságod, hogy a vízvezeték csöve vagy eldugult, vagy megrepedt. Hol víz nélkül szűkölködünk, hol zápor szakad a fürdő-szobájába. Am hasztalan küld el a tüzlőkért, mert azok csak tüzet tudnak oltani, de vizet nem.

— S mit ajánlana ennek a helyébe? — dadogám.

— Még kérdezheti? — felel a professzor ur. — Én idézem vissza emlékébe a hajdani dunavizest? Ezek az én találmányaim voltaképen annyiban hasonlítanak a puskaporhoz, hogy ezt is másodszer kellett kitalálni. Az önök mesterséges tótja újból hátrá emeli az ő diadalmas puttonyát — it' s all.

— Ah! Elvagyok bájolva, — mondám megrökönyödve. Hiszen nekem örült látogatóm van. Berohantam a telefonhoz s felriogattam a közkórházak nappalosait, hogy siessenek segítségemre. Hogy beléptem, vendégem mosolygott.

— Találmányaim közül még csak kettőt ismer uram.

— Óh, — vágtam elejébe, — beérem egyelőre ezekkel!

— Hát még a többi! — folytatá neki

Mentő-szekrények ministeri rendelet szerint teljesen felszerelve pléh vagy fadobozban — 10 koronától feljebb minden nagyságban —

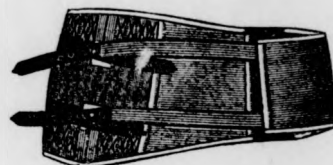
valamint ennek minden egyes részei

legolcsóbban kaphatók

BLUMBERG JÓZSEF keztyűgyárában és gummi-raktárában

Nyiregyházán, Városház-tér 2.

1. A tarifa alkalmazásánál az európai rendszerű forgalomban megszűnik az eddigi alapdíjrendszer és a díjakat tisztán a szószám alapján kell fizetni, olyképpen azonban, hogy egy-egy távirat díja 1 koronánál kevesebb nem lehet. E változás következtében a külföldre menő rövidebb táviratok díjai az eddigiéknél mérsékeltebbek lesznek. A belföldi forgalomban, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába, Németországba és Szerbiába szóló táviratoknál a táviratokért fizetendő díj megmarad, mint eddig volt, 60 fillér. 2. A most említett díjrendszerváltozáson kívül egyes európai országokkal való forgalomban a díjak újabban is leszállítottak; így például Görögországgal, Máltával, Montenegróval, Romániával való forgalomban. Jelentékeny díjleszállítások történtek továbbá az Európán kívüli összes forgalomban (főként Amerikába, Egyiptomba szóló táviratoknál.) 3. Díjleszállítás jellegével bír még, hogy a) a távirati vételjelentésnél (értesítés táviratkézéséről) 10 szó helyett ezután csak 5 szó díját fizeti a földadó. b) A postaszállítás díja általában 50 fillér helyett ezentúl 25 fillér; az ajánlva továbbküldés díja pedig a rendeltetési ország határán belül 50 fillér helyett szintén 25 fillér; c) a hirlaptáviratok az európai országokkal való forgalomban díjkedvezményben részesülnek; az új tarifában e mérsékelt díjtételek már föl vannak ugyan véve, de csak később meghatározandó időben lépnek életbe. Kedvezmények még a következő változások: a) Kivánható a táviratoknak nappali kézbesítése; ennek jelzése J, vagy „Nappal” (jour) és a cím elé irandó; b) a vételjelentés díját, ha a távirat nem volt kézbesíthető, a földadó visszakapja; földadó sürgős vételjelentést is kérhet; c) a válaszáért fizetett díjat visszakapja a földadó abban az esetben is, ha címzett nem fogadja el a táviratot, vagy az utalványt (eddig a válaszdíj fejében erről értesítést kapott a földadó, most erről díjmentesen értesítik); d) a válaszáért fizetendő szószám nincs többé korlátozva (eddig csak 30 szóért lehetett választ fizetni); de a fizetett szószámot mindig jelezni kell; e) utánküldendő táviratokban is lehet vételjelentést kikötni és választ fizetni, (eddig nem lehetett); f) a díjak visszafizetésére irányuló igény több esetre terjesztett ki. Nevezetesen A.) oly esetekben is igényelhet a földadó díjtérítést, midőn közönséges (össze-

melegedve. — Az én társadalmi reform eszmém! Ezzel igazán nagyra vagyok. Tisza István gróf m. kir. miniszterelnök ur ő excija előtt már ott is fekszik. Nincs egyébről szó benne, mint arról, hogy az ebben az évben születendő minden új honpolgárt a magyarok dicső királya grófosítsa meg.

— De hiszen Szemere Miklós ur már egy röpiratban

— Szemere ur csak amolyan közönséges nemes embereket contempált. De én mágnás nemzetnek szeretném látni a magyart, amely eszmével — azt hiszem — magam mellé csödittem az egész

— Lipótvárost, igenis.

— S a körültekintő többi országrészt, tessék elhinni. Mert nézze uram: a demokrácia nem egyéb, mint a tömegek arisztokráciája. Ott van Amerika, a demokrata államcsoport. S hogy éhezi a grófokat és hercegeket. Annyira felgazdagodott már, hogy ott a koldus is négy fál ételt eszik ebédre. Az Astorok, Van der Biltek, Gouldok, Rochefellerek s mindahány. Rangjuk nincs és születésük tisztára csak élettani mozzanat, a heraldikának árnya, az ösiségnek minden nyoma nélkül. Uralkodó kell nekik! A felség ragyogása! A fényes udvartartás! Mőd mellé a rang! Cím és rendjel! Az elmék teljesen kivannak már készítve e célra, még egy lökés, és megszületik az Amerikai Császárság, tartósabb alapon mint, a Saharai Császárság. Ekkor, uram

Ebben a pillanatban — hála neked óh Edison! — megrezdül a villamos csongettyú, Juci kitárja az ajtót s benne megjelen két hatalmas termetű rondőr s három athleta lipótmezei legény.

— Melyik az? — kérdi a csapatnak a vezére.

— Ez az! — mondá a professzor és rám mutatott

. . . . Erre persze, hogy felébredtem.

nem olvasott) távirat fordítások következtében céljának meg nem felelhetett; B.) ha a táviratból szavak maradtak ki, föltéve, hogy a kihagyott szavak díja az 1 koronát meghaladja; g) késedelem címén díjtérítés jár abban az esetben is, ha szomszéd, vagy közvetlen nemzetekkel összekötött országokkal való forgalomban 12 óra múlva érkezik meg a távirat; sürgős táviratoknál már 6 óra múlva áll be a díjtérítésre irányuló késedelem (mind ez eddig 24 órában volt megszabva);

Egyéb intézkedések: a) pontozási jelek, ha a földadó azokat egymás mellett párosával, vagy többszörösen alkalmazza, díjazás alá esnek úgy, mintha számjegyek volnának; b) a táviratok kezelésére vonatkozó megjelöléseket többé nem zárjelek közé, hanem kettős kötéjelek közé kell írni, mindig a cím előtt, (például = Rp.₁₀ =, = PC = stb.); c) vevőket magántáviratokról, kivétel nélkül csak 10 fillér külön díjért kaphatnak a földadók; az államtáviratok földadását a hivatalok a földadókönyvben ismerik el, ha azonban földadókönyv nélkül adják föl, arról díjmentesen adnak elismervényt, de a bemutatott táviratmáson nem ismerik el többé a távirat földadását; a) az államtáviratok szám- és betűjegyes nyelven vegyesen nem szerkeszthetők és hitelességük bizonyítására el kell látva lenniük a földadó hatósági hivatal, vagy közeg bélyegző lenyomatával; e) telefonon leadandó táviratokért, ha a kézbesítés e módját a földadó kiköti, a közvetítésért járó díjat (10 fillér) a földadónak kell fizetnie; f) kedvezményes díju hirlaptáviratok földadására jogosított hirlapok tudósítói a posta- és táviróigazgatóságok igazolvánnyal látják el; az igazolvány alapján meghatározott korlátok közt és mértékben bármely állami táviróhivatalnál adhatnak föl hirlaptáviratokat az igazolványban megnevezett hirlap részére.

A rövidített címek használata szabályoztatván, e szerint rövidített cím képezhető a címzett nevének, vagy vállalata címéhez tartozó szavaknak egyes szótagjaiból, de saját vezetéknevét és keresztnévét egybevonva, vagy oly szót, mely két, vagy több szó összevonásából áll, rövidített címmel senkinek előjegyeztenni nem lehet. Összebeszélte cím lehet bármely elvont szó, föltéve, hogy más azt már nem használja; a már előjegyzett címeket, a mennyiben e szabálynak meg nem felelnek, 1905 január hónap 1-ig meg kell változtatni, két, vagy több szó összevonásából képzett rövidített címek ez évi szeptember 1-től kezdve a címben is két, illetve több díjszónak számítanak. h) a kézbesítés új módjaként életbe lép az az eljárás, hogy abban az esetben, ha a címzett nincs otthon és van levélgyűjtő-szekrénye, a kézbesítő a levélszekrénybe helyezi el a táviratot; állami saját kézhez címzett távirat azonban így nem kézbesíthető; i) ha a címzett nincs otthon és nincs, a ki jogosítva volna helyette a táviratot átvenni, a kézbesítő értesítőt hagy hátra (ragaszt az ajtóra), mely esetben címzett köteles gondoskodni távirata átvételéről; j) ha a földadó kellő igazolás után visszavonja a még el nem küldött táviratot, 25 fillér levonásával, (eddig 50 fillér) visszakapja a díjakat; ha már elküldték a táviratát, annak távirati uton való megsemmisítését kérheti, mely esetben, ha még nem késő, föltartóztatják táviratát, ellenkező esetben címzett közli a kézbesítő hivatal, föltéve, hogy a földadó ellenkező kívánságot nem nyilvánít, hogy földadó megsemmisíteni kérte a táviratot; k) címzettnek oly kívánságait, hogy a hivatal táviratait állandóan, vagy huzamos időn át a nap különböző óráiban, különböző helyen kézbesítse csak abban az esetben teljesíthető, ha címzett ennek nyilvántartásáért évi 40 korona előjegyzési díjat fizet; elfogadnak a hivatalok ily előjegyzéseket évnegyedekre is 10 koronáért; l) a táviratoknak küldőnccel való kézbesítéséért, ha címzett kívánja a kézbesítés ezt a módját, címzett a tényleg fölmerülő küldőndíjakat, de legalább egy koronát köteles fizetni; a táviróhivatal székhelyének külterületén lakó címzettek ilyen esetben csak a tényleges kiadásokat és legföljebb egy koronát kötelesek fizetni. Közlelbi felvilágosítással a helybeli táviróhivatal is szívesen szolgál.

B. H.

HIREK.

Képviselési gyűlés volt tegnap délután, a midőn a templom szentelésre ide érkező egri érseknek ünnepélyes fogadtatását, a községi iskolaszék újbóli megalakítását, a Domján-féle ház megvételt, a város lejtmezeire rendezésével Szesztay László mérnöknek való megbízatását, az Ér-kert szabályozásában egyezség kötés megkísérlését, Hudák Károly járandóságának folyosítását, Májerszky Béla, Csapkay Géza, Kovács Sándor, Sexty József, László József, Géczy Géza részére szabadságengedélyezését mondták ki és több kisebb fontosságú ügyet rendeztek.

A király, Malonyai Gyula beregszászi királyi törvényszéki bírónak, a nyiregyházi királyi törvényszékhez, saját kérelmére való áthelyezését megengedte.

Megyénk a miniszternél. Főispánunk és az alispán vezetése alatt, dr. Mandel Pál, Bencs László, dr. Mezössy Béla, dr. Papp Zoltán, dr. Farkas Balázs és Kállay Lipót országgyűlési képviselőköl álló küldöttség tisztelettel tegnap a kereskedelemügyi miniszternél, a midőn átnyújtották a miniszternek azon feliratot, melyben a vármegye közönsége egyes törvényhatósági utaknak állami kezelésbe való vételét kérte.

Hivatal vizsgálat. Főispánunk a mándoki szolgabíró ügy és pénzkezelését hétfőn megvizsgálta. — A helybeli ipartestületnél a hatóság szintén hivatal vizsgálatot tart.

Eljegyzés. Dr. Kauzsay Ödön vármegyei aljegyző és földbirtokos holnap tartja eljegyzését, szentimrei, krasznikvajdai Szent-Imrey Mariskával, szentimrei, krasznikvajdai Szent-Imrey Imrének, az egri káptalan jószág-felügyelőjének a kedves leányával.

Házasság. Tuláts Gizella kisasszonnyal, Tuláts István árvaszéki ülnök kedves leányával, tegnapelőtt lépett házasságra Álmos Zoltán helybeli törvényszéki aljegyző.

Jegyváltás. Schwartz Kornélia kisasszonyt Tiszapolgárról, Rottenberg Izidor helybeli lakos, eljegyezte.

Ösbudavára Nyiregyházán. Nagyszerű meglepetést tervez a helybeli dalegylet a város közönsége számára. Az Ösbudavárában mutatni szokott mutatványokat, illetve azok paródiáját akarja egy erdei multság keretében bemutatni. Az „Erzsébet“-ligetet iv- és izzólámpák felhasználása segítségével, nappali világossággal fogják kivilágítani és ez lesz a multság színhelye. Az előkészületeket a vezetőség a legnagyobb titokzatosság mellett és a legnagyobb siettséggel folytatja. Sikertől megtudunk, hogy négy különféle bizottság küldetett ki, melyekben nem csak dalegyleti tagok vannak, hanem városunk más ötletes emberei is bevannak vonva. Nagyjából ismerjük a tervezetet és állíthatjuk, hogy ilyen gazdag tartalmu multság még nem volt Nyiregyházán.

A Sóstó fürdő látogatottsága ez évben, a múlt éveket is felülmúlja. Közönség van bőven, mégpedig nem csak a városból és a megyéből, hanem a távoli vidékekről is felkeresik a fürdő gyógyvizét. Ez évben a szoktnál is hatásosabb a fürdő, amennyiben a víz megapadt azonban a szikso el nem párologhatván, a víz töménységi fokát nagyban emelte. Azon híresztelés pedig, hogy a fürdő melletti tó kiapadt volna, nem felel meg a valóságnak, amennyiben a víz magassága, — a tó bármely részén — most is meghaladja az egy méternyi magasságot. Tegnap délután bejelentette a polgármester a képviselőnek, hogy a folyó évben e hó 21-ig 7624 jegy kelt el és a bevétel 6038 koronát tett ki.

A gazdák multsága iránt, mely jövő hó 14-én a Sóstón fog megtartatni, az érdeklődés általános úgy a gazdák körében, mint az uri közönségnél.

Értesítés. A nyiregyházi közs. polg. leányiskola I. és II. osztályába lépő *nyiregyházi illetőségű* tanulók beiratása augusztus hó 1. és 2-ik napjain d. e. 9—12-ig eszközöltetik. Az iskolakötelékébe ujonnan belépő tanulók kötelesek a múlt évről szóló iskolai bizonyítványukkal együtt keresztleveleket és az újraoltást igazoló bizonyítványukat is bemutatni. Ezen bizonyítványok nélkül jelentkező tanulók vissza utasítottak.

A beiratás alkalmával fizetendő díjak:

- a) I. félévi tandíj 20 korona;
- b) beiratási díj 2 korona;
- c) könyvtár díja 2 korona.

Az iskolába ujonnan lépő tanulók — tanítók gyermekeit kivéve — az I. félévben tandíjmentességre nem számíthatnak. A II. osztályba lépő tanulók közül is csak annak lehet kilitása tandíjmentességre ki jómagaviseletű s kinek az I. osztályról legalább jó bizonyítványa van.

Kérvényező csak a tanuló szülője vagy annak helyettese lehet. A tek. Iskolaszékhez címzett s szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványok a beiratás alkalmával az igazgatónál nyújtandók be. — Nyiregyháza 1904 július 15. *Gáspárné Bölcsény Vilma*, polg. isk. igazgató.

Óriási tüzvész. Miként értesítenek bennünket, K.-Apathiban, folyó hó 20-án, 21 lakóház, sok mellék-épület, tömérdek csépeletlen életnemű és takarmány lett a pusztító elem áldozatává. Ugy az ottani, mint a szomszédos községek lakosai minden lehetőet elkövettek az egész községvégpusztulással fenyegető tűz elfolyására.

Ösztöndíj. A debreceni kereskedelmi és iparkamara dicséretet érdemlő munkásságot fejt ki a kereskedelem és ipar érdekében. Ösztöndíjak címén a befolyó illetékeknek csak nem egyharmadát (40000 koronából 12000-et) adja vissza a tagoknak, illetve azok alkalmazottainak. Lapunk is ismertette az ösztöndíjakért való pályázás érdekében kibocsátott hirdetményt. A kamara vármegyénkből Lészauer Emil újfahértói lakosnak 200 koronás tandíjmentességi ösztöndíjat, Britz Aladár nyiregyházi lakos, felsőkereskedelmi iskolai tanulóknak 120 korona szakiskolai tanulmánydíjat engedélyezett.

Gyújtogatás. Molnár József helybeli tanyai lakosnak 3 különböző és egymástól távolos kaszálóján volt I—I boglya szónája. A 3 boglya széna egyidőben gyult ki és égett le. Szerencse, hogy a közelben nem voltak épületek, sem más termények, mert akkor azok is leégték volna. A csendőrség a nyomozatot megindította.

Életmentés. Szerdán délelőtt féltizenketőkor harangkongás riasztotta fel a lakosságot. Závacki Mihály kisteleki utcai lakosnak a háza gyuladt ki. Bár a toronyór a fellobbanás után rögtön jelezte a tüzet és a tüzoltók teljes készséggel gyorsan kivonultak, mégis mire a tüzoltók a „Guba“-korcsma közelében levő házhoz értek, az a nagyszárazság miatt, már egy lángtengert képezett. A háznál nem volt senki, a szobák be voltak zárva. Egykettőre kapkodták ki a tüzoltók és a rendőrök a szobákból azt, amit menteni lehetett. *Varga Sándor* tüzoltó őrpáncsnoknak feltűnt egy befüggönyözött ablak. A befüggönyözésből rosszat sejtett és halál megvetéssel rohant be a roskadozó épületbe. A szobába érve a függönnyt lerántotta, de butron kívül egyebet a fullasztó, nagy füsttől nem látott. Már éppen kiakart menekülni, amikor egy nagyobb tömeget pillantott meg az ágyon. Gyorsan oda rohant, hol egy három éves alvó, és elkábult gyermekre akadt. Ölébe kapta az elalélt gyermeket és szerencsésen kimenekült a nagy tüztengerből. A gyermek anyja ugyanis ebédet vitt a férjének, gyermekét pedig lefektette. Álmában érte utól az ártatlan teremtést a szerencsétlenség és míg ő nyugodtan aludt, feje felett a halál settenkedett. Az isszonyu forróságtól és nagy füsttől már eszméletlenül kívül volt a gyermek, amikor a bátor életmentő kiragadta a halál karjai közül. Amelyik pillanatban kiugrott az égő épületből *Varga*, abban a pillanatban rohant be az utcáról a kétségbeesett anya. Nem lehet leírni azt a jelenetet, amidőn az anya karjaiba zárta újból, elve-

szettnek hitt gyermekét. Az épület földig égett, a tűz tova terjedését a mérsékelt erejű szél mellett is, a vízhiány miatt nehezen lehetett meggátolni. *Varga* a tüzoltás közben a lábán meg is sérült. — Értesülésünk szerint derék tette nem maradt jutalmazatlan. — A házon kívül melléképület és termény is égett meg. (Sps.)

Utonállás. Ma egyhete Gajdos Jánosné és annak édes anyja éjjeli 11 óra tájon a közvágóhidról hazafelé jöttek, sarkantyutucai lakásukra. Gajdosné pacalt szokott árulni a piacon és így kénytelen minden éjjel kimeni a vágóhidra, mivel a mostani forróság miatt a mézárások csak a késő éjjeli órákban vágnak szarvasmarhákat. Utközben egy katona szegődött hozzájuk és illő tisztelettel kérdezte, hogy merre van az Epreskert-utca. Gajdosné és anyja felajánlották neki, hogy megmutatják hol kell befordulni, de alig haladtak egy pár percig egymás mellett, a katona a fiatal asszonynak esett, azt földhöz vágta és pénzt követelt tőle. Az öreg asszony ezt látva, segítségért kezdett kiabálni, mire a katona őt is leütötte, de mert a házakból kezdtek kifele jönni az emberek, a katona elmenekült. Ugy a polgári, mint a katonai hatóság részéről szigorú nyomozat tétetett folyamatba az esetleges tanúk, illetve a tettes kinyomozása érdekében.

Értesítés. Van szerencsénk tudomásra hozni, hogy cégtársunk, Halasi Mór fia: Halasi Károly okl. mérnök ur cégünkbe, mint nyilvános tag belépett. — Kisvárdra, 1904. július hó. Kiváló tisztelettel: Windt és Fisch.

Öngyilkosság. Karner Kálmán itteni illetőségű hentes-segéd hétfőn, Debrecenben öngyilkossá lett.

A cséplőgép áldozata. Kovály Péter nyiregyházi lakos ballábát a Hibján-féle tanyán dolgozó cséplőgép elkapta és összeroncsolta. Súlyos sebével a közkórházba szállították.

Szerencsétlenség kaszálás közben. Oláh János helybeli lakos kaszálás közben megbotlott és úgy esett bele saját kaszájába, hogy az a balkarját csak nem teljesen ketté szelte.

Elragadt lovak. Balogh József, kemecsei lakos, tegnap reggel városunkba érkezett és szekerevel megállt a Bodnár Lajos péküzlete előtt. Itt a lovak megriadtak és örült vágatással rohantak a napi piac felé. Szerencse, hogy a szekér beleakadt egy utszéli fába és a jóltáplált lovakat sikerült megállítani, különben egyenesen a piaci közönség közé vágattak volna.

Tüzek a vidéken. A mostani szárazságban kiütött tűz nagyon könnyen pusztíthat el egész falvakat. A nép mezei munkával van elfoglalva s így a házaknál csak asszonyok gyermekek vannak a kik a szerencsétlenség kiütésekor fejüket vesztik. Kislétéről értesítenek bennünket, hogy ott is tűz volt és csak is a legnagyobb erőfeszítéssel tudták azt elnyomni. Mindazon által megégett Horkovics Sándornak 2 lakó háza és Varga Károlynak 1 lakóháza. Jelzett épületeken kívül több melléképület és nagyobb mennyiségű termény is a tűz martalékává lett. Az égőházak szomszédságában halva feküdt Oroszi Ferencz tekintélyes polgár és nagyon lehetett félni, a tűz a halottas házra is elterjed, melyet azonban nagy nehezen megtudtak akadályozni. A kár magas összeget képvisel.

Az orosi szőlőben ma egy hete kigyuladt Gyekő János borháza. Az oltás a vízhiány miatt nagyon meg volt nehezítve. Bár a szőlőbeliek mindent elkövettek a tűz tovatérjedésének meggátolására, az nem sikerült. Hricz Andrásnak és Zrakni Jánosnak is kigyuladtak a lakóházai és mind a 3 épület porrá égett. Terményekben és házfelszerelésekben szenvedett kár is nagy összeget képvisel.

Kinek van eladó hora? A szüret az idén valószínűleg hamarabb tartatik meg, mint más esztendőben és sok helyen gazdagabb is lesz a rendesnél. Így minden szőlőbirtkosnak, a kinek még tavalyról és régebbi évekből is van borkészlete, nem csekély gondot okoz, hogy mitévő legyen régi borával? Ezen

minden anyagi áldozat nélkül tudni, kitűnő alkalom mutatkozik a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete” által szeptember hó elején rendezendő *első országos borvásárran*, mely Szegeden tartatik meg. Minden valószínűség szerint itt oly nagy számu vevőközönség fog összeseregleni, a milyen még Magyarországon nem volt. Aki tehát a szegedi borvásárra borát beküldi, az azt minden valószínűség szerint el is fogja adhatni, annál is inkább, mert ilyenkor (szüret előtt) a készletek úgy a kereskedőnél, mint a vendéglősöknél a legcsekélyebbek. A mellett itt közvetítési költségek sem merülnek fel s így a termelő ily alkalommal sokkal jobban jár, mintha borát ügynök útján értékesíti. Miután a jelentkezési idő július hó 31-én lejár, saját jól felfogott érdekében ajánljuk mindazoknak a termelőknél, akiknek még van eladó boruk, hogy a szegedi borvásáron okvetlenül jelenjenek meg. — Bejelentési lapokért tessék a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatóságához (Budapest, IX. Üllői-ut 25. sz.) fordulni, mely szívesen szolgál minden ügyben felvilágosítással.

A telefon díjak leszállítása. Lapunk is rámutatott arra, hogy a jelenlegi telefondíjak mennyire hátrányosak nem csak a kereskedelemre, hanem az államra nézve is, mivel annak leszállítása esetén sokkal nagyobb lesz az előfizetők száma. Budapestről értesítenek bennünket, hogy a kereskedelemügyi minister már elkészítette a díjak leszállítására vonatkozó tervezetet, melynek életbeptetése rövidesen várható. Megbízható helyről értesültünk arról is, hogy a „Szabolcs” által felvetett azon eszme, hogy a biztosítékot le nem tett előfizetők saját telefonjukról beszélhessenek más városba, hogy ha a díjat előre beküldik a telefon központba; szintén tanulmány tárgyává tétetett.

A „Budapesti Ujságírók Egyesülete” segeyalapja javára egy Almanacht ad ki, melyben 100 magyar író munkája fog megjelenni és 25 neves festőművész festményei mint különálló műmelléletek lesznek a műben. Az Almanach igazán személt és lelket gyönyörködtető nagy albumalaku diszmu lesz. Ára csak 5 forint. — Megrendelések a „Budapesti Ujságírók Egyesülete Almanachja” kiadóhivatalához küldendők, (Budapest, VII., Károly-körut 9.) Mutatóul „Tárca”-rovatunkban közöljük Porzó (Dr. Ágai Adolf) cikkét, melyet az Almanach számára írt.

Az életmentés országos szervezése. A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület szervezése alkalmából 1899-ben szóba került a mentő-intézmény országos szervezése is. Akkor kimondotta az értekezlet, hogy a mentés végzése legcélszerűbben a tüzoltósággal kapcsolatosan volna országszerte szervezendő. Ennek alapján a Magyar Országos Tüzoltó-Szövetség minapi ülése Glósz Kálmán dr. egri tüzoltó- és mentő-parancsnok előterjesztésére kimondotta, hogy országszerte szervezi az életmentést s a részletek kidolgozására bizottságot küldött ki. Városunkban is rokonszenvvel fogadták az eszmét és a nagy közönség is melegen érdeklődik a további fejlemények iránt.

Iparunk fejlődése. A hazai ipar tért foglal minden oldalon. Iparágak, melyeket csak hirből ismertünk azelőtt, ma már nagy tökélyre vergődtek nálunk is. Ilyen a kolme és szörmfesztés és vegyítisztítás. Azelőtt csak külföldön léteztek ily gyártelepek. Így Berlinben egy Spindler nevű kelmefestő gyár több ezer munkást foglalkoztat állandóan. Nálunk a Kovald Péter és Fia cég honosította meg ezen iparágot és tette széles körben ismertté. Három évtized előtt alapította meg szerény kis műhelyét és ma egy nagy 3 emeletes gyár hirdeti a cég nagyságát. A munkások százai találnak itt kenyeret. A gyár a legújabb technikai vívmányokat vette segítségül berendezkedésére, megfelel tehát minden igénynek. Uri és női ruhák, kelmék, butorszövetek, függönyök, szörmek, fehérneműek és ágytollak tisztítatnak itt. Ugyszintén nagy tökélyre vitte a gyár a seilyem, kolme-, és szörmfesztést. Ruhák, öltönyök egészben, és fejtve festetnek. Ugyszintén végáruk, függönyök és csipkeneműök is. Rég óhajtott kívánalomnak tesz eleget a gyár, mikor az egész országban képviselőket létesít és alkalmat ad arra, hogy a meg-

rendelő közvetlenül is előadhassa kiválmait. — Nyiregyházán Kovácsi Jenő női ruha kelme, selyem, vászon és fehérnemű áruháza van megbízva. A megrendelések itt épp oly árban vétetnek föl, mintha közvetlenül a gyárban történtek volna és amellelt a fél megtakaríthaja a csomagolás költségeit, es az azzal járó fáradságot.

Hirdetmény. A helybeli kir. pénzügyigazgatóság 1903. és 1904. évekre kivetett III. oszt. kereseti adó kivetési lajstromokat érvényesítve leadta. Erről oly hozzáadással értesítettek az érdekeltek, hogy ezen kivetési lajstromok a kivetett általános jövedelmi pót- és betegápolási pótdók végett folyó év július hó 18-tól, július hó 25-ig 8 napi közszemlére kitétetnek s hogy ezen kivetésből eredő netaláni sérelmes kivetésük ellen felszólamlásukat: a) azok, kik már a mult évben is hasonló adónemekkel meg voltak róva a közszemlére tétel napjától, b) azok pedig, akik ezen adónemekkel csak most rovatnak meg az adókönyvecskéjükbe történt beírás napjától számított 15 nap alatt a városi adóhivatalhoz beadhatják. — 3216/1904. adó szám. — Nyiregyháza, 1904. július hó 16-ik napján. Oltványi Ödön s. k. adóügyi tanácsos.

Általános érdeklődést keltett a „Köztelek” f. évi június hó 11-iki számában dr. Kostutány Tamás az országos kémiai intézet igazgatójának a Thomas-salaklisztról megjelent cikke. E cikk statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy ezen kitünő műtrágyát, a mely a külföldön általánosn el van terjedve, nálunk még mindig nem használják oly kiterjedten, a mint azt a gazdaközönség és mezőgazdálkodásunk érdekei megkövetelik. Számítalan kísérletek bizonyosága ugyanis, hogy a Thomas-salakliszt olcsósága és biztos kitünő hatása mellett a legtöbb esetben túlszárnyalja a szuperfoszfát hatását, különösen ott, a hol nem a gyors, hanem a több időre terjedő hatás indokolt. Így pl. lóherénél, lucernánál, réteken, szőlőkben stb. a Thomas-salakliszt más trágyával pótolhatatlan. Gazdáink ezen előkelő szakembertől jövő tanácsot bizonyára nem fogják figyelmen kívül hagyni s a hol még nem használták, őszszel megkésérlük ezen trágya alkalmazását. Értesítésünk szerint különösen a csillag védjegyű Thomas-salakliszt bir kitünő tulajdonságokkal, jó lesz tehát ezen védjegyre ügyelni.

Kivándorlók figyelmébe ajánljuk azt, hogy a külföldön, különösen pedig az amerikai kikötőkben a gyenge vagy fájás szemüeket nem engedik partraszállani. Ajánlatos tehát, hogy minden kivándorló elutazása előtt vizsgálta meg szemeit orvossal, és csak annak a véleménye alapján induljon utra. Ebben a tárgyban alispánunk 12771/904 sz. a. felhívást is bocsátott ki.

A cseléd és munkakönyveket eddig a vidéki nyomdák is szállították. A belügyminis-ter most szigorú rendeletet intézett a hatóságokhoz, hogy ezután csakis az államnyomdában készült könyveket lehet használni mivel azt tapasztalja, hogy a vidéki nyomdák-ból kikerült könyveket nagyon könnyen lehet meghamisítani.

A vetés állása. A földmivelésügyi minis-teriumnak legutóbb kiadott jelentése a vetés állásáról immár tisztább képet nyújt. Esőzések határozott javulással jártak és ha az ideit esztendő átlagban csak gyöngé középtermést hozott, a régebben jövendült inség már nem fenyegeti az országot. Az elkésétt eső a hozamot nem igen javította ugyan, de igenis a minőséget és ez mindenestre örvendetes. Határozottan javult a zab és a kukorica, a mely terményekre még elég jókor jött az eső. A buza hozamát a miniszteri jelentés 34.616.800 métermázsára teszi a június 15-iki 34.016.500 métermázsa bécsléssel szemben, ami mennyiségileg 600.000 métermázsa javulást jelent. A tavalyi termés 44.077.154 métermázsa volt, minélfogva az ideit termés 9.460.354 métermázsával gyöngébbnek mutatkozik. A rozs szintén valamivel javult június hó 15-ike óta, a mennyiben akkor 11.684.400 métermázsára becsülték, most pedig 11.746.000 métermázsára a hozamot. Az árpa alig változott június hó 15-ike óta, a mikor hozamát 10.624.300 métermázsára becsülték, most pedig 10.649.800 métermázsára. Zabból a jelentés 9.079.600 métermázsát remél, míg

június hó 15-én 8.989.300 métermázsára becsülték. Szabolcsvármegye átlagát buzában jónak, rozsban gyengének, az őszi árpát közepesnek, az árpát kissé gyengének, repcét közepesnek, a kukoricát gyengének de javulónak, a burgonyát ki nem elégitőnek, a dohányt hátramaradottnak, a kendert kis növésűnek, a cukorrépát gyengének, a takarmányneműt nagyon gyengének, a szőlőt közepesnek jelzi a jelentés.

Bizonyítványok bélyegmentessége a hadseregellátásánál. Azok a gazdák, akik közvetlenül vesznek részt a hadsereg részére való terményszállításokban, kötelesek termelői minőségüket hatósági bizonyítvánnyal igazolni. A pénzügyminis-ter a földmivelésügyi minis-ter megkeresésére a minap kimondotta, hogy ezek a bizonyítványok bélyegmentessek.

Iparigazolvány kiadása. A kereskedelemügyi minis-ter egy konkrét eset alkalmából kimondotta, hogy az illetékes hatóságok az iparigazolványt kiadhatják a nélkül is, hogy az illető üzlet már be volna rendezve.

Nők a közigazgatásban. A köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. I. törvénycikk a férfinemhez való tartozást sehol, tehát a kezelőszakhoz tartozó állásoknál sem jelöli meg az állás elnyeréséhez szükséges föltétel gyanánt. S bár ez bizonyára egyedül annak a körülménynek tulajdonítható, hogy a nőknek a közszolgálatra való alkalmazása abban az időben sokkal távolabb fekvő gondolat volt, semhogy azzal a törvény alkotói számot vetettek volna. mégis kétségtelen, hogy a nőknek ily állásokra való alkalmazása a törvénybe nem ütközik s a kérdés egyedül a célszerűség szempontjából igényel megítélést. E szempontból kimondotta a belügyminis-ter hogy a segéd- és kezelőszakba vágó teendőket olyanoknak tartja melyeket nők is sikerrel végezhetnek s nem kívánja elvileg megakadályozni azt, hogy a főispán, ki ily állásokra nézve az 1886. évi XXI. törvény-cikk 57. szakaszának g) pontja alapján a ki-nevezési jogát gyakorolja, azokra törvényes minősítéssel bíró nőket is alkalmazhasson.

Elvi határozatok. A minisztertanács egy konkrét eset alkalmából kimondotta, hogy ha a mezőgazdasági szerződés nem a községi jegyző, hanem a jegyző által fölfogadott irnok előtt kötött, ki a községi elüljáróságnak nem tagja, akkor az ily szerződés a törvényes alakszerűségeknek nem felel meg s az abból támadható kérdés elbírálása nem a közigazgatási hatóság, hanem a királyi járásbíróskörbe tartozik. A kereskedelmi minis-ter egy fölterjesztés alapján úgy határozott, hogy a munkakönyvet inasbizonyítvány nélkül is ki kell állítani, ha az illető igazolja, hogy a 15 életévét betöltötte és valamely iparosnál, mint segéd fölvetetik.

„Karikás” A vidék legelterjedtebb élclapjának — hogy e mulattató és érdekes élclapot minden család megrendelhesse — előfizetési díja egy negyedévre 62 és fél krajczár, Mutatványszámot a kiadó hivatal kívánatra küld. Debreczen, Miklós-utca 1-ső szám.

Termény árak :

Buza	7-90—8-40
Rozs	5-80—6-00
Árpa	5-30—5-40
Zab	5-70—5-80
Tengeri	5-60—5-70

C S A R N O K.

Az árvácska regéje.

Egy pompás diszkertben, hol a virágok különféle nemei feltalálhatók valának, elvonultan, a kert hátsó részén a palánk mellett, élt egy elhagyott árvácska.

Még a többi virágok a kertész gondos keze alatt ápolás és jólétben virultak. addig az árvácska senkitől észre sem véve, a természeti erők működő hatása alatt, érintetlenül állt; szépségének ki emelkedő látszatát, mely figyelmet ger-

jeszthetett volna, elfedé, az előtte magasan álló cserje, körülvette a vadon nőtt burján.

Egy ideig némán türte mostoha sorsát; multja fájó sebet hagyott vissza lelkén, kezdetben gyógyító hatással volt rá a magány. De végre is felébredt benne a természet ösztöne, ő is diszlenni kívánt, mint a többi virág, melyek megnyitva duzadt kelyhüket, lételükhez mérve, bőven mézet szolgáltatnak a szorgalmas méheknek; nyugvó helyet s édent a repkedő lepkéknek. Csak várt, várt, hogy valaki felfedezze elszigetelt helyzetét, de úgy látszik, hogy hasztalan. Mert a nyár már közép táján volt s az árvácska még mindig magában diszlott. A régi közmondás szerint azonban „Ami késik, az még nem mulik!” Egy napon egy szép himes pillangó, melyet a virágok oly dusan kegyeikbe részesítettek megunva a forró nap hevében a repkedést egyik virágról a másikra, hős helyre vágyott!

A kert végére repülve, felszállott a palánkra, észrevéve az elhagyott árvácskát, egy ideig némán bámulta szépségét, meg tudni vágyott elhagyottságának okát, megszólítá őt.

— Hogy van az árvácska, hogy te itt magadban diszelegsz, holott külsőd után, méltó helyet foglalhatnál el, a többi virágok között?

— Rokonságunk igen kiterjedt volt, szólt szerényen az árvácska, a kertész, szüleim s kis testvéremmel a tavasszal ide ültetett. De jött egy nagy vihar, mely atyámat megölte. Jó anyám, kit a cserje bokor megvédett ugyan, de a vihar erősen megrázott, lassankint fonnyadni kezdett, mig kis testvéreim, bimbaikban elhaltak.

— Szegény árvácska mennyire sajnállak! szólt a lepke résztvevőleg. Te még ifju vagy, szép és így magadban élsz; nem vágyódot néha egy barát, vagy más hely után?

— Oh dehogy nem! szólt az árvácska könnyezve; de hol találnék oly nagylelkű baráttra, ki felkarolná, az ilyen elhagyott kis virág sorsát?

— Lásd a gondviselés küldött ide hozzád. Mig te az elhagyatottság érzetében boldogtalan vagy, addig én kifáradva a zaklatott életben, pihenésre vágyom.

— Akarsz-e barátnóm lenni?

Az árvácska feltekintett a himes pillangóra, kis szívét megremegni érzé, a lepke felsőbbsege alatt. A lepkének nyájas szavai visszhangra letek lelkében. De, jó szülei tanácsára visszagondolva, kik annyit beszéltek a lepkék hűtlenségéről, habozni látszék. Mit a tapasztalt lepke azonnal észrevett, mert aggodva így szóla:

— Te habozni látszol kis virág? látszik, nem ismersz még. Összetévesztesz a többi, közönséges lepkékkel. De miután nagyon szívemre vettem sorsodat, három napi gondolkozási időt adok, mig visszatérek határozott válaszodat kérem.

Ezzel meglebegtette pompás szárnyait, igéző pillantást vetve az árvácskára, tova szállott.

Az árvácskának, kinek a beszélgetés alatt, — elég alkalma volt a lepke pompás alakjában gyönyörködhetni, elbájolva, így suttozta magában: Mily szép ő! mily boldog lennék általa! s a hangja? mily dallamos, lágy volt. S én! mily elhagyatott vagyok! Erőtlenül csüggeszté le kis fejét.

Beköszöntött az alkony, a nap bucsu

sugarait gyéren veté a cserje bokorra, honnét csak egy kis árny érinté az elhagyott árvácskát. Mily szép az élet! sóhajtá. Kis kelyhe becsukódott s ő mély álomba merült.

Másnap már magasan fent ragyogott a nap, midőn az árvácska felébredt nehéz álmából — s megrázkódott.

A hamis pillangót látta maga előtt repkedni, majd közel a cserje bokorba ült s így kezdé beszédét:

— Lásd előbb jöttem, mint ígértem. Nem tudtam aludni egész éjjel, mindig rád gondoltam úgy megszerettelek. — Ne kételkedjél bennem, meglásd igaz barátod leszek.

Az árvácska hitte a szavakat, — a lepke odarepült . . . az árvácska boldogan keblére hajtá árva fejét. Körülöttük minden oly csendes, nyugodt volt, csak a szunyogok döngése zümmögé el a kétes glóriát.

E naptól fogva a lepke rendes látogatója volt az árvácskának, bár lelke nem volt teljesen nyugodt, mert érezte, hogy hódolatával a többi elámitott virágnak is tartozik.

De az árvácska egyszerűsége, elhagyatottsága lebilincselte, elbájolta őt. De nem bájolta el a virágokat a lepke hűlensége, kiket a mellőzés bántani kezdett. Főleg a rózsát, a virágok királynőjét, ki a titok nyomára jutott. Össze is hívta rögtön a virágokat tanácskozás végett. A rózsza indítványozására a lepke száműzése lett elhatározva. De a szegfű, nárcisz, nem tudtak oly könnyen lemondani kedvelt ideáljokról, tehát megkérték a harmatot, küldje el hozzájuk a lepkét. Adja neki tudtára a rózsza méltó haragját s az ő szomorú kedély állapotukat.

A harmat hiven teljesíté e megbízást, mert jól megmosta reggel a lepke fejét.

A lepkét igen kellemetlenül érinté e felfedezés, mert ha az árvácska ragaszkodása titokban imponált is neki, az összes virágok kegyeit még sem tehette kockára, az árvácska igénytelen mivolta miatt. Felindult állapotában el is határozta, hogy szakítani fog vele. Ismerete és meggyőződése a virágok körül, hangosan tiltakozott szándékánál. Érzé is, hogy a többi virág felületessége, nem fogja kárpótolni, az árvácska veszteségét. De hiába! az árvácska nem állt a növény-világ ama magaslátán, hogy miatta a többi virág mellőzve lehetett volna! Hibáját jóvá teendő, legelőbb a rózsát kereste fel. De ez midőn

meglátta, fenyegetőleg terjeszté ki töviseit, hidegen fordult el tőle. A lepkét lesujtá e szokatlan fogadtatás, mint alvajáró támolyog tovább. Mig a nárcisz és szegfű megsajnálta őt, nyájassággal iparkodának őt magukhoz édesgetni. A lepke engedve a császnak hozzájuk repült.

Az árvácska már első nap értesült kinos csalódásáról, a szunyogok rábocsájta csipdeső fullánkjaikat, erkölcsi prédikációt tartottak neki a könnyelmű virágok s a ledér lepkék eletéről. Az árvácska megaláztatása érzetében fejét a földig hajtá; megtörve a veszteség felett, kis szívét megszakadni érzé.

De a lepke sem volt a régi boldog többé; valami nyomasztó érzés nehezült lelkére, melytől nem tudott szabadulni. Elrepült néha egy pusztaságra, ahol egy kopár ágra ülve, el-elgondolkodott. Ön-kénytelenül az elhagyott árvácska jutott eszébe. Egy ilyen alkalommal elérte őt a nemezis!

A kert urnőjének fiaeskája lepkefogójával a kertbe futott. Megpillantva a feltűnő szép himes pillangót, hálójába keríté. Kioltva a ledér életét, rovargyűjtéményébe helyezé diszpéldányul.

A kacér virágok egykedvűen veték a lepke halálhírét, az ősz közellétét érezve.

Az árvácska a szunyogok gyászdon-gásából értesült barátja elhunytáról, ki megkönnyebbülést érzett. Az élet után a hallhatatlanság világába képzelt egyesülést találni barátjával.

Beállt az ősz, — a természet haldoklása, — a fák lombjaikat hullatva, a virágok, — a természet törvénye szerint, hervadásnak indultak. Azt hiszitek, az árvácska természetes halállal mult ki? óh nem; lejövén a kert urnője, megpillantva őt, leszakítá, fiaeskája halotti koszorujába.

Horváth Gizella.

Szerkesztői üzenetek.

H. Gy., L. M., E. L., és G. I., uraknakak Karlsbád. Szabócsot és annak hírlapját fűdvölzö becses sorait megkaptuk. Jó kívánságait mi is viszenozzuk, és mindnyájuknak jó egészséget kívánunk. Mielőbbi viszontlátást remélve, szívélyes üdvözletünket küldjük innen „klauz“-ra, a messze távolból.

K. B. urnak, Budapest. Remek ckkét jövő számunk első helyén közöljük.

H. I. urnak, Rakamaz. Legközelebb okvetlenül leadjuk,

Pipacs Verseit köszönjük, Legközelebb hozzuk. Üdvözlét!!

Negyvennyolcas Csak türelem, a következő számban esattanós választ kap.

Halászbá. Jóakaratu tanácsát követni fogjuk.

Alkalmi vétel.

SULYOK JÁNOS

órás és ékszerésznél kaphatók a legolcsóbb órák és ékszerek

Nem kell Bécs sem Budapest!

Valódi system **Roskopf** órák 3 évi jótálás mellett 5 kor., belső üveg kerettel 7 kor.

Ébresztő órák 3 koronától feljebb.

Ütő inga órák 10 korona 5 évi jótálás mellett.

„ „ „ 8 napos sulylyal 26 korona.

Valódi Khina ezüst gyertyatartók 8 koronától feljebb.

Ezüst óraláncok kövel, vagy hosszú, darabja 4 korona.

Arany gyűrűk 5 koronától feljebb.

Gyermek függők 14 kar. aranyból 3 koronától feljebb.

Két fedelű nikkel órák 9 korona.

„ „ „ ezüst órák 11 korona.

Vidéki megrendeléseknél csakis csomagolás számíttatik fel.

K. 9151—1904.

Hirdetmény.

A városi szegény- és betegmenházban elhelyezett szegények és betegek élelmezése a f. évi november 1-től kezdődő 3 évre nyilvános árlejtés utján vállalatba adatik.

A részletes feltételek a gazd. tanácsosi hivatalban megtekinthetők és írásban is megszerezhetők.

A zárt írásbeli ajánlatok 500 korona bánompénzzel, vagy a bánompénznek a város házipénztárába történt befizetését igazoló elismervénnyel a **f. évi augusztus hó 4-ig** a polgármesteri hivatalba adandók be.

Nyiregyházán, 1904. július hó 18.

Májerszky Béla,
polgármester.

SIRKÖVEK

mindenféle alakban, nagyságban és a legolcsóbb árak

mellett kaphatók:

Führer Zsigmond Fiainál

Nyiregyházán, Vármegyeház-u. 5. sz.

Málnási

Mária

Forrás

természetes alkalikus sós savanyúvíz. A légzőszervek hurutos bántalmainál, a **tüdő tuberculosis minden stádiumában** a bélhuzam hurutos bántalmainál és **gyomorégésnél** páratlan hatása.

Főraktár:

Szentpétery Lajos

Nyiregyháza.

Alkalmi vételek áruháza.

Tömeges vételek folytán a következő cikkek állanak a nagyérdemű vevőközönségnek **bámulatolcsó árban** rendelkezésére:

férfi- és női gyapju-szövetek, vásznak, kanavászok, köpper, schiffon és batisztárak, ágy- és asztaltakarók, szőnyegek, fehér és színes damaszt-készletek, férfi ingek és gallérok, ruhadiszek, csipkék, betétek és szalagok, zsebkendők, férfi-, női és gyermekharisnyák.

10 koronán felüli bevásárlásnál külön 5% engedmény.

Práger Károly
Zöldség-tér.

Van szerencsém a gazdaközönség szives tudomására hozni, hogy Szabolcs megyei számos üzletfelem kívánatára — és kényelmére — **Nyiregyházán, a (Gróf Károlyi-téren)** szintén létesíték

mezőgazdasági gépüzletet,

hol ugyanis, egy nagyobb szabásu **gépraktárt** építve, **jobb gyártmányu** mindennemű gazdasági gépeket, valamint műszaki cikkeket állandóan raktáron tartani fogok. — E téren, 14 év óta szakszerűen vezetett üzletem és szolid kiszolgálásom elég garantiát nyújt arra, hogy t. üzletfeleim legjobb megelégedését ezután is kiérdemeljem; annál is inkább, mert én minden faj gazdasági gépek technikai előnyeit is, a gyakorlat útján szerzett bő tapasztalataim által tanulmányozva, a mezőgazdaság különböző munkálatára szolgáló gépezeteket — mint jól bevált speciális eszközöket — ajánlhatom.

Tekintettel továbbá, több elsőrangú gépgyáros czéggel évek hosszú során fennállott üzleti összeköttetésemre, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nagybani kötéseim által nyert olcsó beszerzési áraim révén, ügyfeleimnek a lehető legversenyképesebb árakat és előnyös feltételeket nyújthatom. Az igen tisztelt Gazdaközönség szives rendelményeit kéri:

Teljes tisztelettel

Lichtmann Vilmos.

Főüzlet: Nyiregyházán, a Gr. Károlyi-téren.
(Vasut-utca mentén.) Fióküzlet: Mátészalkán.

Nagy raktár,

Cérna és pamutvásznak-, Regenhardt-féle fehér és szines asztalkészletek-, zsebkendők-, törülközők-, kész női fehérneműben.

Futó és Sofa szőnyegekben, ágytakaró készletek-, csipke és szövet függönyökben.

Menyasszonyi kelen- gyék a legfinomabb ki- vitelig állítatnak össze.

Ungár Lipót,
divatáruháza Nyiregyházán.

Valódi Attila- és Vermorel-fele permetezők.

AZ EREDETI

ATTILA

SZŐLŐPERMETEZŐ

egyedüli elárúsítását sikerült egész Szabolcsmegyére elnyernem.

ATTILA

(kivehető szélkazánu) szőlőpermetezőköt két szóróval egy közönséges és egy szabadalmazott „habszóróval“.

Ugyiszintén eredeti Vermorel permetezőt is, legolcsóbb áron, esetleg megegyezés szerint **részletfizetés** mellett bocsátom a vevőközönség rendelkezésére, valamint mindennemű s a legjobb faju **rafia háncs**

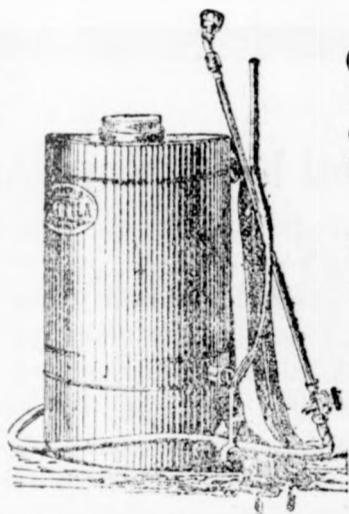
és **kékkövet** legolcsóbb árban árusítom.

Tisztelettel **Wassermann Sámuel**

Nyiregyháza, Zöldségtér 2. (Saját-ház.)

Vidéki megrendelések pontosan s azonnal eszközöltetnek.

Rafia háncs és kékkő.

Fűszer, gőzmalmi liszt.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH^{LD}
Budapest, Váci-körút 63.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és milder egyéb gazdasági gépek.

Képviselet és bizományi raktár:

Májerszky Barnabás gépgyárosnál
Nyiregyházán.

Saját gyártmányu **SZIVATTYUK**

többféle kivitelben

==== kaphatók ====

Irsai és Társa

vasöntő-, gép- és szivattyu gyárában

Nyiregyházán.

PIRINGER J. ===

==== könyvnyomdája

elvállal bármiféle nyomtatvány gyors és jutányos ár melletti elkészítését.

